

RENAIXEMENT

Adherit a la Unió Catalanista

SURT ELS DIJOUS

V O L E M

La llengua Catalana amb caràcter oficial per a totes les nostres relacions inclús amb el Poder Central.

Corts Catalanes, per a estatuir la legislació civil i per al règim intern de la Nacionalitat Catalana i per a ésser àrbitres de la nostra administració.

Que siguin Catalans tots els qui a Catalunya desempenyin càrrecs públics.

Fixar contribucions i impostos per a contribuir a les despeses generals de l'Estat en la proporció que correspongui a Catalunya.

Supressió de quintes o lleves i facultat de poder contribuir a la formació de l'exèrcit de l'Estat espanyol per medi de voluntaris o diners.

Essent Nacionalista l'acció que al nostre poble realitza la Unió Catalanista, tenen el dret i el deure de cooperar-hi tots els Catalans moguts per les aspiracions del nacionalisme Català, qualsevol que siga el lloc pensar i sentir en matèries **religioses, polítiques o socials**.

En Pau Iglesias i les idees emancipistes del Nacionalisme

TRADUIM del periòdic madrileny *El Socialista* aquestes paraules d'En Pau Iglesias, dites boi combatent la guerra de conquesta al Marroc, en son discurs al Parlament de l'Estat espanyol:

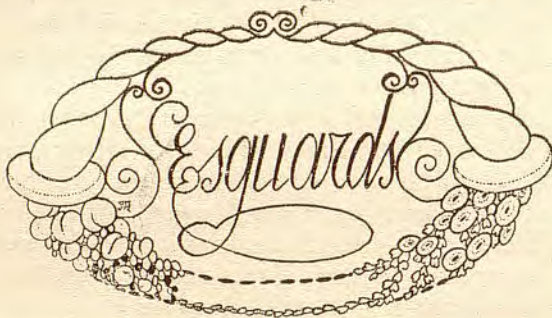
«Per a nosaltres, els socialistes—diguè—la política colonial no és lo que's diu que és; ni consisteix en procurar el progrés d'altres països, ni'n millorar les condicions de fets o quals pobles, ni'n portarlos-hi més instrucció. Això podrà resultar qualche vegada; emperò la finalitat vera de les campanyes colonials no és altra que la d'obtindre beneficis, la de cercar en el país aon s'expansiona el que conquesta camp a posta pels negocis seus, medis i forces pels elements que exploten, el domini del mercat i totes aquelles condicions de caràcter material que porta, en sí, el regim en que vivim. Per xò, anc que parlin de justícia, anc que parlin d'integritat de la Patria, els que pensen així se troben verament desarmats; perquè se dona'l cas, que podría semblar paradoxal i tot, de que aquells que, com els socialistes, sostenim que la patria de l'home és el món, sense negar per això la patria petita, siguem amb nostres doctrines els més patriotes, i dic que siguem, perquè pobles que pensen dominar a d'altres pobles, que pensen atentar contra l'interdependència d'altres, no tindran cap raó per a

fer-se respectar, quan se'ls atropelli an ells».

Boniques paraules aquestes i molt més, eixides de la boca del *leader* del socialisme espanyol, partit que, amb tot i ses predicances avençades, és en canvi contrari a l'emancipament de Catalunya-Nació. No sabem fixament quines raons tindran els socialistes espanyols per a oposar-se a tot allò que sia en profit de nostra lliberació o deseiiximent Nacional. No poden dir pas en nom de l'universalisme, car mantenen fronteres. Si bé les catalanes no, les espanyoles sí, que fronteres a la fi són. Al negar a la col·lectivitat catalana son dret a renacionalitzar-se, que val tant com dir, son dret a emancipar-se,—després de negar les susdites paraules de l'Iglesias—sols ho poden sostenir per l'abominable teoria dels fets consumats. Entre l'esclavitzament del Marroc i l'esclavatge de Catalunya no hi ha més diferencia que'l del Marroc s'està consumant i el de Catalunya és un fet consumat definitivament al 11 de Setembre de 1714. Amb teoria ben retrògrada s'apoyen per cert, ja que a més a més d'ésser la mateixa teoria que sosté el conservadurisme de tota mena de tiranfes el qual és el més interessat en sostenir que cap nació esclava té dret a emancipar-se, per ésser un fet consumat son esclavitzament, a més a més d'això, d'incorporar-se al socialisme ideologies regre-

sives, el propi socialisme, no tindria allavors, raó d'existir. Lo que és aplicable a la col·lectivitat és indiscutiblement aplicable a l'individu. I si una col·lectivitat—qualsevulla que sia—no té dret a l'emancipament; i si una nació està obligada a romandre esclava per la raó—que per a nosaltres no és cap raó—de que és un fet consumat son esclavatge, per aquesta mateixa teoria obligat fora a restar esclau i cap dret tindria a l'emancipació tot individu esclau temps ha. I com que l'esclavitzament de l'obrer és un fet consumat molt segles abans que l'esclavatge nacional o col·lectiu de Catalunya, l'emancipació obrera, llavors fora contrària als fets consumats i per consegüent, en patent pugna amb les teories per les quals, segons els socialistes espanyols, Catalunya deu haver de permaneixen esclava d'Espanya.

Les paraules transcrites, En Pau Iglesias les dirà referint-se al Marroc i sos seguidors les sotscriràn sense escrúpols. Pero jamai referint-se a Catalunya succeirà res semblant, car sabem per experiència que en certs avençats, pot més la seva urc de raça dominadora i exercidora d'una imperial hegemonia, que son amor a les deslliurances i als efectius emancipaments.

S'ES celebrada la col·locació de la primera pedra del monument a Mossèn Cinto.

La Comissió erectora plena de patriotisme i d'amor al poeta, senyalà un dia feiner per a l'acte, a fi de que l'entusiasme de les multituds, sempre una mica esbarrifa-cries, no despertés rezels i malfiances en les altes esferes del govern espanyol, pertorbant el plàcid curs de determinades actuacions polítiques.

I l'acte transcorregué sota la tarde ennuvolada, tot ell fret, tot ell oficialesc: una mica de musica, tres discursos, dugues lloances al rei d'Espanya per part dels presidents de la Co-

missió erectora i del de la Mancomunitat, una ratificació d'espanyolisme per part del bisbe de Vich, quatre paletades de terra damunt la pedra, i mans enguantades tapant la boca als petits cantaires de l'Escola Mossèn Cinto, per a que l'himne nacional de Catalunya no ferís el patriotisme dels representants del govern espanyol, de la Mancomunitat, i de la ciutat, que s'havien dignat assistir a la festa.

I així es col·loca la primera pedra del monument al Geni encarnador del període inicial de la resurrecció de Catalunya.

Pobre Mossèn Cinto! Com s'en deuria sentir ferida la seva santa modestia que trobava digne i amorós aixopluc en les cabanes dels pastors del Pirineu, de l'acte cerimoniós i enter del divendres a la tarde! Ell que l'estimava tant el poble, es veia privat d'entaular-hi l'espiritual col·loqui d'aquell moment devot en que les ànimes senzilles s'haurien obert al seu amor que és l'amor de la Patria nostra. Els dominadors, rendien l'inescusable tribut al Geni, aprofitant la hora que'l poble és forçat a treballar.

La Catalunya, se l'allunyava del Poeta per a que de l'abraçada d'aquell moment emotiu els frissons d'immortalitat del Verb no s'encarnessin en el poble; els dominadors temen sempre els embats populars.

Mes l'esperit rebel del Poeta no l'aguantaven pas allà amb ells; l'esperit del Poeta perdut en mig de la glacial cerimònia, volava per damunt del clos que tancava les representacions oficials, corrent a refugiar-se en el pit amorós dels humils.

I l'ànima petita dels dominadors no s'adonava de que mentres ells d'amagat del poble posaven la primera pedra del monument a Mossèn Cinto, el brujit de la ciutat que els envoltava no era sino el ressò del compliment de la «Oda» profètica que'l poble duia a terme al peu de les fornals.

Com demà, per damunt del voler dels seus dominadors, aquest poble de Catalunya portarà a victoriosa realitat les profecies de deslliurança del Geni de la raça.

MAIG.

ENGLANTINES

La Llengua Catalana

*Dedicada a la benemèrita Associació
Protectora de la Ensenyança Catalana.*

I

Llengua dels nostres passats,
hermosa parla;
me sembles bresca de mel,
brou de rosada;
canturia de rossinyols,
frescor d'ubaga.
De bells tarongers florits
portes la flaire;
de la font de l'ideal
l'aigua gemada.
Oh! 'ls bells lliris de la Fè
que bé t'escauen!
Oh, accents del cor volguts!
Oh dolça parla!

II

Llengua dels nostres passats,
sempre honorada,
a voltes tens les asprors
de les muntanyes;
a voltes refinaments
de sobirana;
fermeses de capdill brau,
dolçors de mare;
per a dir un «Jo t'estim»
quina t'igualia?
Oh les roses de l'Amor
que be t'escauen!
Oh, accents del cor volguts!
Oh dolça parla!

III

Engalaneu-la de flors
la nostra aimada;
cerqueu-les-hi pels serrats
i per les prades;
en les gestes i virtuts
de nostra raça;
en els temples i en les llars,
al breç i a l'aula;
en els Colls de nostra sang
i al fons de l'ànima.
De tot el nostre valer
feu-li homenatge;
que ella enclou el nostre «jo»
verb de la Patria.

DOLORS MONSERDÀ DE MACIÀ.

Barcelona, maig, 1914

Concursos de Historia de Catalunya

Per als de «El Montgrí»

BONA pensada és la que havem llegit que ha tingut *El Montgrí*, quinzenal que's publica a Torroella de Montgrí. Obra aquest periòdic un concurs d'Historia de Catalunya, a base de historia comarcal, on podran pendre-hi part els alumnes de la escola de dita vila, i de qualques pobles dels voltants. Es ben cert que sense el coneixement de la historia d'un poble, sense coneixer l'encadenament de fets que l'han portat a viure el moment actual, no pot tenir el poble consciencia complerta de lo que és i de lo que val. Com també és cert que'l coneixement de la seva historia li mostra palesament exemples de bondat i de digne govern que té de procurar imitar i aixis mateix li mostra desacerts que ha comés i que li serveixen d'experiencia per a no tornar a cometre'ls al trobar-se en anàlogues circumstancies.

Per això a nostre poble que n'és tant poc coneixedor de la seva historia, que degut a la imposició de la Historia de Castella com a Historia d'Espanya en les seves escoles, casi ignora el nom dels seus reis, dels seus sants i dels seus savis, i que avui se troba en un moviment de resurrecció nacional, li interessa més que a cap, el tenir noció ben clara dels grans fets esdevinguts en el transcurs de la vida de Catalunya.

I per això tenim tant d'amor an aquesta honorable institució que's diu «Associació protectora de la Ensenyança Catalana», un de quals fets més importants portats a cap ha sigut l'establiment a Barcelona de concursos de Historia de Catalunya.

Si el sentit pràctic de que tant ens alabem els catalans no hagués sigut endressat a malversar els nostres cabals en baixes lluites polítiques, i s'hagués esmersat en obres de cultura patria, en obres de despertar al poble del ensopiment en que's troba com a català conscient, i la ideologia reivindicadora hagués surtat sempre per damunt de la petita política que'ns enllota, avui no'ns hauria de caure la cara de vergonya al fer-nos retret per En Folguera que la A. P. de la E. C. compta no més que amb 120 socis, i té tant pocs ingressos que li priven d'espandir la cultura arreu de Catalunya.

Aquesta Associació que tots els catalans que estimin a sa patria hi tindrien d'ingressar,

hauria d'ésser la més potent i la més important de nostra Terra. Solament aixís podria complir del tot el seu fi; protegint l'ensenyança catalana en tota sa extensió, procurant preparació de mestres catalaníssims, creant escoles catalanes a cada poble, o subvencionant als mestres que's comprometessin a ensenyar en català, subvencionant la publicació d'obres catalanes, i tants altres aspectes com pren l'ensenyança en totes ses manifestacions.

Emprò, bé prou que ha fet amb els pocs cabals de que disposa! El Concurs anyal que establí l'any passat és ja una glòria per a la Associació. I ja que no pot fer aquests concursos en cada comarca i en cada poble, bo seria que per tot ont hi hagués un nucli de catalanistes purs, fessin lo que han fet els del *Montgrí* a Torroella. I això tenim entés que ho volia fer l'amic Culf amb «L'Estiuada», per les Guillerfies; i ho podria molt ben fer el ferm catalanista En Miquel Roger amb «La Marinada» pels del Baix-Empurdà, i els de Olot per La Garrotxa i en cada comarca se podrien fondre en el mateix gresol patriòtic uns quants que volguessin treballar per a la seva Patria. I podrien fer concursos de Historia i Geografia, que jo entenc que, com han fet els de Torroella, tindrien d'ésser a base de historia comarcal per a que a l'ensemps que anem a la resurrecció nacional, anéssim parionament al renaixement de la comarca suara descuidada fins avui.

I renuant i presidint aquets fogars que arreu de Catalunya s'alçarien, hi hauria la A. P. de E. C. iniciadora i *alma mater* d'aqueixa obra cultural.

Aixís al arribar l'hora de fruir de nostra reconstitució integral, se trobarien els catalans conscients i capacitats per a la mateixa.

LL. G. CASTELLÀ I LLOVERAS.

Una lliçó

LA dominació centralista, que fa tres segles perdura a Catalunya, ha atrofiat l'esperit Català en tal manera, que ja no batega la nostra ànima amb aquell fort glatir, amb aquella anyorança, amb aquell zel que mou als homes a les grans gestes, a les grans aspiracions, als grans actes de volició de les multituds, que senten una comú i punyenta aspiració.

Fins els més convençuts dels nostres homes, fins nostres propies culminants figures, són

presos de l'atonía general, i si bé en sos actes d'oratoria, en els paragrafs més vibrants s'apuja un xic el diapassó de la seva veu per a fer entendre quant apremiosa senten la necessitat d'una propera deslliuració, ni en sos actes, ni en sos programes, ni en les actuacions que s'imposen, hi llua aquella orientació fixa, aquella enlluminació de l'esperit que guia als homes a la descoberta geografia, a la troballa d'un principi, a l'assoliment d'una vindicació a través dels complexos problemes intermitjos, a través de les dificultats a sortejar, malgrat la oposició, la lluita, la pugna contraries que enfosqueixen i fan apareixer problemàtic, dubtós, irresoluble; ço que són propòsit les mena a assolir.

En aquest aclaparament general, apareix com a muntanya el gra d'arena, com a llunyana una ficció òptica, i's distreu l'atenció dels militants en futils i despreciables obstacles, tal i com al brau el distreu el roig drap de brega que'l priva d'atendre al corps del lidiador i de fugir l'acerada punta que'l colpeix i l'anorrea, après d'haver-lo marejat, cansat i desnucat, les sorts arteres de la lidia.

Els catalanistes també ens distreiem massa amb les coses circumstancials de moment, amb les incidencies polítiques i les marrulleries dels polítics, aixís com amb els detalls lingüístics, usos, costums, facecies que mai assolirem contrarrestar i que'ns priven de arribar al desvetllament de l'ànima i els interessos de Catalunya, des de quin punt seria cosa d'una disposició governamental l'esborrar de Catalunya; tares, defectes, mals usos i perniciosos facecies que amb tota nostra actual actuació per raó de la lluita que'ls hi oferim, encara s'enrobusteixen en lloc d'afeblir-se i desaparèixer.

Bé que'ls literats conreuin la poesia i la prosa, la historia i el folk-lore.

Bé que'ls arquitectes ocupin sos ocis en desenterrar belleses arquitectòniques, arcaics documents de nostra grandesa, pàgines de glòria de nostre passat.

Bé que'ls aimants del terror aprofitin llurs aptituds i aficions a depurar, a enriquir i a perfeccionar nostra parla i nostra gramàtica.

Bé que'ls joves cerquin en ses diversions honest esbarjo i procurin propagar les dances castes i belles de l'Empordà.

Bé que en la gesta política de moment, l'actuació i l'orientació de les corporacions catalanistes, juguin son rol a aportar als llocs públics homes de reconeguda llealtat, suficiència

i sabia orientació, perquè des de son càrrec, tot agint una honrada administració, vagin orientant i creant els interessos del terrer, vers l'exclusivisme depuratiu que cal cercar en bé de Catalunya.

Bé que'ls rengles de propaganda se nudreixin d'homes de bona voluntat i coneixements, per a impulsar en dreturera acció el desvetllament de l'ànima catalana.

Mes, és urgent, és d'imperiosa necessitat que's demostrí l'eficàcia de nostre amor a la Patria, fent que les quantitats esmersades en tota mena de brega pro Catalunya no de passin mai de la meitat de les que s'esmersin en la ensenyança catalana.

Cal que les agrupacions dels professants del catalanisme no's fassin més per districtes electorals, ni per partions del cens de caràcter administratiu, i sí per estaments, per interessos, per vincles materials de vida, que, al traduir-se en fets, deixin sentir sa petja en els interessos que a son redós se creïn, impulsant la catalanització no sols als cors dels homes, sí que també i més especialment als interessos que juguen son rol a Catalunya.

Sols aixís veurem desaparèixer les figures repugnantes dels que de la cosa pública 'n fan ofici i grangeria, i sols aixís veurem apoderar-se de l'acció pública, no als homes que més verborrea i més solapada oratoria esmersin, sino als representants d'interessos públics vinculats pel propi, a l'interés comú que tinguin d'afavorir.

En les conclusions del Congrés de la Propietat, hem vist cap aon deviem orientar nostres actuacions i que'ns hem deixat arrebasar per ineptia i negligència pels elements centralistes de l'Estat Espanyol.

En elles es parla de que les resolucions que afectin a la propietat deuràn ésser consultades a les Cambres de la Propietat del territori, de que son informe deurà presentar-se conjunt amb la llei als cossos legisladors; de que les Cambres de la Propietat tinguin un representant al Senat; de que la tributació sia orientada vers una acció progressiva del guany...

En fi, en aquest Congrés i en nom i baix el patrocini de l'Estat espanyol, s'ha fet lo que tenia d'ésser acció, banderia, tasca de la Corporació Catalanista de la Propietat nonnata i avui encalmada en agrupacions d'ideològiques finalitats i cap actuació pràctica i tangible.

I lo propi passa en els rams d'indústria, de comerç, de navegació, d'arts i oficis. Tots protestem quiscún en son lloc de nostre més

enlairat amor a Catalunya, mes ningú cerca l'agrupament de sos co-estamentaris, per a traduir en fets les aspiracions teòriques del nostre credo i les nostres Bases. Què esperem, doncs?

MACBO.

Notes d'art

SALÓ PARÉS

Exposició A. Barra i Ramoneda. — Es la primera exposició d'un artista jove que ja coneix l'ofici, lo que li permet treballar lliurement i sens esforç en ses obres, i potser és per això que a voltes perden interès.

Si bé és en els bodegons on fa llument del dibuix i de la tècnica del color, nosaltres preferim els paisatges d'un color fresc i personal, i encar entre aquests, els pintats al tremp.

En les obres que sobresurten, «Estiu» (oli) i «Vilac amb corona blanca» (tremp), d'haver-les el jove Barra tractat amb més fermesa, n'hauria obtingut uns paisatges casi perfectes.

Esperem veure en altres exposicions, grans avenços en aquest jove que tan bé comença.

Sans Castaño — Aquest senyor exposa un cromó d'una entonació vermellosa, que recomanem per a calendari.

Exposició Domenge. — Acostumats a les obres, encar que discretes, fresques i lluminoses d'aquet senyor que sobresortien per la sinceritat amb que eren fetes, ens ha sorprès moltíssim l'exposició actual, de quatre o cinc paisatges bruts de color, de mal gust i un Ecce-Homo que val més no parlar-ne.

FAIANÇ CATALÀ

Exposició Ricard Canals. — Si no ho hagués ja sigut de fet, aquesta exposició era prou per a proclamar mestre an En R. Canals a qui com an el malaguanyat Isidre Nonell deu tant la joventut actual.

D'aquests retrats, que són un nou triomf per l'artista, difícil és senyalar-ne un per damunt de l'altre, perquè tots, ja per l'harmonia del clar i obscur i bellesa del color els uns com per la senzillesa amb que són tractats els altres, en tots, en Canals sab fer desaparèixer, per dir-ho aixís, al retratat per a restar solament l'obra d'art.

Jove que cerca sempre noves dificultats en el art, esperem encar obres més grans del seu temperament artístic.

LLORENÇ.

LA CATALUNYA HEROICA

ELS SETI I BLOQUEIG DE BARCELONA-1713-1714

Del 26 de maig al 1 de juny de 1714

Dia 26 de maig

A les dugues de la matinada En Villarroel manà que una partida sortís de la plaça, amb el fi d'atacar el destacament que l'enemic tenia a la barriada de Nostra Senyora del Port. Comanada per el capità Espiagna i composta de alguns desmontats dels regiments de Sant Jordi i Sant Miquel, sortí la partida, i després que hagué situat bé la gent que la formava, atacà les cases tan valentment i impensada que els castellans, malgrat que's refessin aviat i oposessin llur resistència, degueren escapar els més, abandonant llurs llocs, deixant en poder dels de la plaça cinc presoners i bon nombre de fusells i altres utensilis de guerra. Ademés l'enemic deixà morts en el camp fins a vintidós soldats amb l'oficial que'ls comanava. Els nostres tingueren set baixes entre morts i ferits.

Els setiadors continuaren el bombardeig tan intensament com els altres dies; al Born hi caigué una bomba que no arribà a esclafir però que enderrocà un àngel de la piràmide de la Immaculada. A la baixada de la Presó altre projectil, arrebacà el cap de l'imatge de Santa Eulària. En els edificis particulars els efectes eren aixís mateix deplorables, doncs les bombes al reventar incendiaven com succeí en aquest dia amb la casa d'En Rafel Figueró, impressor del diari de la defensa del seti, en qual quedaren reduïts a cendres les obres, papers, llibres i fins les premses. A una pluja oportuníssima es degué que'l foc no invadís les cases veïnes; tal va ésser l'extraordinària proporció d'aquest sinistre.

Encare que no's creia probable un atac del enemic a les muralles, aquestes foren reforçades per els llocs de comunicació, assegurant aixís la seva condició d'impugnables.

A la nit la fragata d'En Dalmau s'avençà fins al gros dels bastiments enemics fondejats a la punta del Llobregat, sorprenent i saquejant-ne un, retornant després al port amb queviures

i municions, apesat del foc que tota l'esquadra castellana li enjega.

Dia 27 de maig

A les cinc de la matinada les bateries castellanes reproduïren el bombardeig. La plaça respongué des dels baluards.

Amb general sorpresa foren observats escampats per tota la ciutat, uns pasquins enganxats a les parets malparlant de les autoritats populars a les que s'atribuïa les calamitats del seti i demanant la solmissió a Felip V per acabar amb els horrors del bombardeig. Enterats els Concellers del que passava indagaren per a descobrir-ne als autors, aconseguint-se saber que tot obeïa a maquinacions del Duc de Pòpuli que havia volgut valdre's d'uns traïdors a la Ciutat, posant en pràctica un altre indignitat. Els complixs del duc, havien sortit de la plaça cap al camp enemic. Els ciutadans es posaren al costat dels seus dignes Concellers; foren arrencats els pasquins i l'esperit popular vibrà encare més fort, oferint-se al sacrifici per la llibertat de la Patria.

En el baluard de Sant Pere hi fou establerta una bateria de sis morters, que funcionà seguitament.

Considerant que'ls ciutadans pertanyents als batallons dels quarts, no podien tampoc com els de la Coronela, dedicar-se als seus quefers, els Concellers resolgueren que des d'aquest dia fossin socorreguts a diari amb tres sous per individu.

Dia 28 de maig

Els generals de la plaça sortiren a regonèixer les posicions del enemic, inspeccionant de pas les fortificacions i defenses del convent de Jesús i considerant l'atac dels castellans a aquesta posició, com imminent i tenint en

compte l'exposició de la guarnició, per el mal estat del convent, resolgueren realitzar seguidament l'acord del Concell de Guerra, referent a minar la fortalesa per a arborar-la aixís que la ocupés l'enemic. En conseqüència les metxes estarien apagades i la guarnició simularia defensar el convent a tota costa.

Dia 29 de maig

Exceciu fou el foc de canó creuat entre la plaça i els setiadors. Les bombes d'aquests darrers arribaren fins a les hortes de Sant Pau, Dreçanes i Sant Antoni, obligant als ciutadans a replegar-se més cap a Montjuic.

Havent-se observat moviment en els borbons i tement-se que fos atacat el convent de Jesús, foren apostades nombroses forces per els seus contorns, per a que en cas d'atac poguessin defensar a la guarnició del convent, protegint-li la retirada. En efecte, un cop fou nit, l'enemic intentà per tres vegades apoderar-se d'aquell lloc, essent sempre refusat per el foc dels seus defensors i de les forces que'ls apoiaven. L'enemic degué reingressar a les seves trinxeres, sofrint el foc de canó dels baluards, i sense haver aconseguit el seu propòsit.

A la mar hi hagué un lleuger combat entre dugues embarcacions de la plaça i altres de enemigues, motivat per haver intentat les primeres, apoderar-se d'un gànguil enemic.

Dia 30 de maig

Es vegé que l'enemic havia montat una nova bateria entre'ls Caputxins i Jesús, contra qual darrer lloc començà a disparar. El bombardeig prosseguí tant furiós i destructor.

La 24^a de Guerra examinà una sollicitut presentada per els administradors del Hospital, manifestant la manca de recursos i l'estat deplorable del establiment, per raó dels molts ferits que hi havien. La Junta acordà socorrer al Hospital amb 100 lliures setmanals.

Per si l'enemic atacava novament a Jesús es manà tenir enceses les metxes que havien de destruir-lo.

Els destructors efectes del bombardeig foren si hi cap més quantiosos; el dietari de la casa de la Ciutat deia: *en aquest dia, se tirà bellament, rompent las bóvedas de molts iglesias y fent altres danys execrables.*

A les nou de la nit sortí del port una esquadra de nou vaixells, dirigint-se a Mallorca en cerca de queviures, divent obrir-se pas entre els bastiments enemics que tractaren endebades de privar-li.

Dia 31 de maig

Per causa del bombardeig, es cel·lebrà la festa del Corpus entre les barraques de Montjuic i marina, en quals llocs es cel·lebraren misses.

L'esquadra enemiga abandonà durant la nit el seu lloc, vengent-se el desembarcader del Llobregat, nèt d'embarcacions.

Entre deu i onze del matí una partida de fusellers es dirigí a la derruida casa Mercader cercant a l'enemic; aquest destacà una cinquantena de granaders i qualques caballs atacant furiosament i desbandant per complert als de la plaça que degueren fugir per salvar llurs vides: però refets ràpidament atacaren amb furia tan ràpida contra'ls castellans, que la cavalleria degué abandonar el camp, deixant entre'ls de la Ciutat 23 presoners i molts altres que moriren degollats. Tan insòlita victoria exasperà als castellans que movilitzaren seguidament nombroses forces per a batre als valents fusellers, que ho hagueren passat malament sense l'ausili, just i oportú que reberen de la plaça, amb el que obligaren al enemic a retornar als seus cordons.

Una bomba enemiga esberlà la campana de les hores de la Catedral.

Dia 1 de juny

Continúa el bombardeig.

Arribaren dugues embarcacions procedents de Mallorca i en la correspondencia que duien, s'assegurava que estaven ultimant-se a Nàpols, els preparatius per el envió dels socors.

Foren col·locats dos canons cap a l'església de Sant Bertràn, per a resguardar de qualsevol atac a les persones acampades en aquells llocs.

Es reberen impressos de Madrid, en els quals es ponderava la destrucció de la ciutat deguda a la bateria de morters del Clot. També s'hi deia, que l'Arxiduc havia firmat la pau amb el rei de França, omitint com sempre el referent a Catalunya, de quals habitants parlaven amb la grosseria en ells ja peculiar.

Musica

LICEU

FA uns dos anys, que després d'un concert celebrat en el Teatre Principal per la «Schola Orpheonica» en el que s'hi executà el *Credo* de la «Missa Solemnis» de Beethoven, lloàvem l'esforç que representava l'estudi d'aquesta obra, però també manifestàvem que per a arribar-ne a donar una execució que pogués fer-la comprendre, era necessari posseir elements que no tenia allavors la «Schola», i que en l'audició íntegra de la mateixa «Missa» donada darrerament en el Gran Teatre del Liceu, ha demostrat que no posseeix encara, com no els posseeix ordinariament cap Orfeó.

I també déiem que'l dedicar els esforços en l'estudi d'una obra semblant, podria dificultar els avenços de la «Schola», i d'això després del primer concert dels celebrats darrerament ens en vàrem convencer, ja que fins en les obres corals que sempre hi havia obtingut èxits ben merescuts, no arribà a fer-se aplaudir amb l'entusiasme d'altres vegades.

Cosa vella és, que avans d'empendre la realització d'un plan qualsevol, és menester comptar els elements de que's pot disposar si's vol que l'èxit coroni l'esforç i d'això per lo vist no se n'ha volgut fer càrrec l'infadigable mestre Marçet.

Moltes obres hi han mereixedores d'ésser conegudes i que poden proporcionar un gros triomf al que les presenti degudament, cosa que pot realitzar la «Schola Orpheonica» amb els mateixos elements amb que compta, que diverses proves de abnegació i constància han donat, i de lo qual no cal dir que nosaltres, fervents admiradors d'aquestes institucions corals, en sentiríem fonda satisfacció.—B.

CENTRE AUTONOMISTA DE DEPENDENTS DEL C. I DE LA I.

De conformitat amb el tema anunciat, o sigui «De Nacionalisme Musical» dissabte passat se celebrà la conferència que a càrrec del distingit mestre En Joan B. Espadaler, organitzà la Secció de Propaganda Autonomista d'aquest Centre.

Començà el mestre Espadaler donant una clara idea de lo que és la música nacionalista i dels arguments en que's basen els músics anomenats *cosmopolitas* per a combatre-la, demostrant que la musica per a ésser l'ànima de la vida del poble, té d'ésser filla de la seva particular manera d'ésser.

Defensant aquesta teoria, comparà la musica dels països del Nord, amb la dels del Mitjà, quals diferenciacions de clima queden fidelment retratats amb la seva musica popular.

Combaté l'idea d'assimilació de la musica d'altres països defensant la seva nacionalització.

Acabà demostrant la necessitat de rejuvenir la musica, tal com han començat a fer-ho alguns compositors francesos, fugint dels sistemes exòtics i anant a cercar la seva reintegració en l'abundosa font de les formes populars.

El treball del mestre Espadaler, del qual les precedents ratlles en són sols una petita idea, fou coronat amb un llarg i merescut aplaudiment, en el que hi ajuntem el nostre, ben afectuós.

CONCERT AGUADÉ

La senyoreta Josepa Aguadé, qui el dia 25 de maig, donà son anunciat concert de piano en la sala de l'Ateneu Barceloní, va demostrar posseir moltes qualitats per al conreu de l'art a que's dedica i és una prova de lo que's pot fer en aquest difícil art, treballant sense cap mena d'aparatositat.

En la primera part del programa, executà *Pastoral* i *Caprici* de Scarlatti-Tausig que foren molt bellament dites i la *Sonata* n.º 2 de Beethoven interpretada amb molta justesa, especialment els temps primer i darrer, potser lo millor executat de tot el concert.

La segona part dedicada a Chopin fou tocada amb una honradesa a la que no hi estem acostumats al sentir obres d'aquest mestre, en les quals moltes vegades els executants s'hi prenen massa llibertats; el *Nocturn* particularment, fou dit amb l'exquisidesa i bon gust que la musica de Chopin requereix.

Estava formada la tercera part per un *Preludi*, *Sarabanda* i *Toccata* de Debussy dits amb aplom i molta claretat, una *Humoresca* de Max Reger i un *Estudi* de Rubinstein, on la pianista feu gala de son acabat mecanisme i d'una gran seguretat.

La senyoreta Aguadé va ésser molt aplaudida, constituint el concert un falaguer èxit.—S.

L'excès d'original ens priva de parlar en aquest número dels concerts donats al Palau de la Musica Catalana, per l'«Orquesta Sinfònica de Madrid» lo que farem en la pròxima setmana.

Acció Catalanista

PREGUEM encarescadament a totes les entitats d'Unió Catalanista, que, amb el fi de poguer donar una relació acabada del nostre moviment patriòtic, es serveixin enviar an aquesta Redacció per tot els dilluns de cada setmana, les notes informatives de llur actuació social que vulguin sien publicades.

Per el nostre diari

La Junta Permanent de la «Unió Catalanista», noble guidora del nucli representatiu del veritable Nacionalisme Català, ha atés, amb aquell clar i recte criteri que sempre ha tingut, per lo que's refereix a l'organització interna del Catalanisme, les veus entusiastes dels seus adherits, demanant per la Causa de la nostra estimada Catalunya, la publicació d'un diari, que surti a la lluita periodística defensant les idees del nostre Catalanisme integral i sia un incesant propagador de la Causa de Catalunya.

I la J. P. no solzament ha accedit an aquesta justíssima petició feta, sino que's disposa a dirigir l'organització de tant lloable idea.

Que'ls nostres amics es disposin també a treballar.

Els rengles de la «Unió», són rengles honorabilíssims.

Els que en ells militen, no necessiten excitacions de cap mena, car el fet de pertanyer a ells, ja implica entusiasme i abnegació. Que siguem doncs tots, qui fem ofrena a la Patria estimada, d'aquest imprescindible element de lluita.

Mes, a la devantera d'aquesta tasca hi té d'anar aquesta joventut, brillant per el seu cor i sentiment, nobilíssims; aquets joves estimats que amb la seva fè, han sapigut fer revivre fermíssimament el sentiment de Patria, quan les colles polítiques amb la seva indignitat i els seus mancaments l'havien ofegat sota la vulgaritat i grolleria de les seves baixeses.

A vosaltres, joves catalanistes, vos pertoca més que a ningú aquesta tasca plena d'abnegació i sacrifici; aquest pelegrinatge de fermíssima voluntat, en pro de l'èxit de lo que's necessita per a la Patria.

El vostre entusiasme vencerà tots els obstacles. Cal que aporteu llistes de subscripció,

plenes de noms amb el mateix entusiasme de que si s'allistessin per a intervindre en l'hora decisiva de la lliberació volguda.

Els fets tenen d'acceptar-se tal com venen.

I en el batallar d'are, par la Causa de Catalunya, serà la premsa nacionalista la gran arma.

El nostre diari, auster, honrat, sortirà a l'hora precisament de les desercions i de les indignitats; el nostre diari intransigent, tossudament catalanista, sortirà en els moments de les inconseqüències i de les transaccions; sortirà com una afirmació eloqüentíssima de la fermesa del nostre ideal jamai retallat, i com mostra de que'l Nacionalisme Català, viu i batega per sobre el terrabastall de les multituds catalanes.

Qui no ha anyorat les planes estimadíssimes de *La Renaixensa*? Doncs el nostre, el ben nostre diari, estimat de tots, perque tots hi haurem treballat perque per ell tots ens haurem després de quelcom que significa sacrifici, car sacrifici es això, despendre's de si mateix, per a donar-ho a la cosa estimada, sortirà amb aquella intransigència catalanista que informava totes les actuacions del vell catalanisme.

I encara més. El nostre diari no's tancarà al marge d'una senzilla estridència o actuació protestatària. Ell, com hem dit, serà ressó vibrant de la vida del nostre poble, car si el Nacionalisme és l'encarnació del dolor i l'alegría de la col·lectivitat, no serà un deure per el nostre diari, fer-se eco d'aquest dolor i d'aquesta alegría?

Treballem-hi tots, doncs, que la Causa de Catalunya ho exigeix!

Fem avinent a tots els nostres amics que'ls interressi posar-se d'acord, sobre les llistes de subscripció o vulguin sapiguer altres detalls referents a la publicació de nostre gran diari nacionalista, poden passar per aquesta Redacció, tots els dimars i dijous, de 9 a 12 de la nit, que'ls hi seràn donades totes aquelles facilitats que per el millor èxit de la nostra empresa, sigan necessaries.

A tots els catalanistes, especialment els de fóra, els hi recordem l'adreça amb que tenen d'enviar les subscripcions: Daniel Cardona, Caçador, 4, pral.

Institut d'Estudis Catalans i Biblioteca de Catalunya INAUGURAL

El dijous prop-passat tingué lloc amb tota solemnitat l'acte inaugural d'aquesta entitat cultural i l'obertura oficial de la Biblioteca Nacional de la nostra Patria.

A les deu en punt començà l'acte, veient-se el local plè de gom a gom de distingida i selecte concurrència formada per tot el món intel·lectual i polític de la nostra Terra. Hi assistiren, donant major relleu a l'acte, el nostre Ajuntament, la Diputació i la Mancomunitat qui per primera volta sortí corporativament de l'antic Palau de la Generalitat Catalana.

La Unió Catalanista hi fou representada per son digníssim Vis-President el Dr. Daniel Girona i Llagostera.

Presidí l'acte, junt amb el Batlle, el President de la Mancomunitat, el que ho era de torn de l'Institut el Dr. D. Miquel A. Fargas, qui cedí tot seguit la paraula, al pulcre literat En Jaume Massó i Torrents, inspector de la Biblioteca, el qual en una ben escrita Memoria ens feu conèixer detalladament l'organització de la mateixa, treball que fou llargament aplaudit.

N'Eugeni d'Ors en un brillant treball detallà l'història constructiu de l'Institut, del que n'és Secretari, mereixent així mateix llargs aplaudiments.

El discurs de fons, a càrrec del il·lustre Dr. Rubió i Lluch, fou un notabilíssim treball digne de la ploma de son autor i del qual ja suposem enterats a nostres llegidors per la premsa diària. A l'acabar el Dr. Rubió fou objecte d'una llarga ovació.

Acabà la festa descobrint el president la llosa que perpetuarà l'acte i que diu aixís:

L'INSTITUT OBRE AQUESTA LLIBRERIA A CATALUNYA PER MUNIFICENCIA DE LA DIPUTACIÓ I DE LA CIUTAT.

XXVIII DE MAIG
DE L'ANY MCMXIX

En un bell parlament remercià la presència de tots i acabà donant, com a record als passats i com a estimul d'amor a les generacions futures, tres Vica Catalunya! que foren repetits amb entusiasme per la concurrència, qui sortí altament complascuda d'aquest importantíssim acte.

La Biblioteca quedà oberta al públic des de dimars passat, día 2.

El monument a Mossèn Cinto

Divendres passat, a les quatre de la tarde, tingué lloc en l'emplaçament d'aquest monument, encreuament del Passeig de Sant Joan amb la Gran-via Diagonal, la solemne cerimònia de la col·locació de la primera pedra.

En el terreny que ha d'ocupar el monument s'hi aixecaren unes tanques que marcaven el clos dels invitats adornades amb banderes catalanes i d'altres. La pedra que serví per a la cerimònia apareixia engalanada de flors i llor.

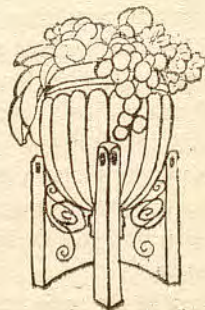
Assistiren a l'acte nombrosíssimes personalitats representants d'entitats, entre ells nostre company de Redacció en Francesc Rosell qui ostentava l'alta representació de la Unió Catalanista.

Hi assistí en Corporació la Mancomunitat Catalana, l'Ajuntament i l'institució més popular i catalanesca de les que corporativament hi assistiren, l'Escola Mossèn Cinto lluint tots l'airosa barretina vermella i l'ensinya de la terra.

Benehí la pedra el Bisbe de Vic Dr. Torras i Bages, i discursjaren uns quants senyors remerciant l'esplendor que'l poble havia donat amb llur assistència a l'acte i en mig d'un gros encarcament, com si s'hagués tractat d'un enterro, es retirà la comitiva oficial dels *soi disants* catalanistes.

Però la verdadera nota, la que devia ressaltar malgrat hi assistissin totes les autoritats hagudes i per haver, la donaren aquells infants que sols senten un amor: Catalunya.

No cantaren cap himne innominat no, ni cap cançoneta; lo que cantaren fou nostre Himne Nacional, l'himne, no dels polítics, sino del ver poble, que amb cura ja es van preocupar de que no pogués assistir a la festa, com si l'obra de Mossèn Cinto no fos obra que pertany a tot Catalunya i no a uns quants senyors que'l nom de la Patria sols el fan servir per a tapar baixeses.

L'APLEC DE LA SARDANA

DIUMENGE vinent, se celebrarà a Vallvidrera, per octava vegada, aquesta hermosa festa, que tan fonament ha arrelat a les nostres costums, pel fort sentiment patriòtic que'ls seus organitzadors li han sapigut donar. Com cada any, la nostra joventut donarà la seva nota: alegria, entusiasme i colorit d'esplendorosa festa.

No cal dir que les entitats de la Unió Catalanista hi assistiran en la totalitat, portant-hi les seves banderes, les quals seràn acompanyades pels socis de les respectives corporacions.

Que tot bon patriota no deixi d'assistir en aquest aplec d'homenatge a la nostra dansa Nacional.

L'ordre de la festa és el següent:

Matí.—A les 10.—Com de costum, en l'església de Vallvidrera se celebrarà un Ofici, en el que la «Schola Cantorum de Sant Rafel Arcàngel», dirigida pel mestre Quintana, cantarà la «Missa solemnis» del P. Guzmán. L'acte religiós acabarà amb els cants de la «Salve Gregoriana» i el «Virolai a la Verge de Montserrat», de l'excels mossèn Jacinto Verdaguer.

A les 11.—En l'era adjunta a la vella església romànica, s'executarà la sardana «Una mirada», d'en Pep Ventura, instaurador de les sardanes llargues.

Després en la «Vila-Joana», galanament cedida per En Ramón Miralles, seguirà la festa en la següent forma:

«L'Aplec de la Sardana», Guiteras; «La Pastoreta», Rigau. El llorejat Esbart Folklore «Catalunya», dirigit per En Joan Rigall, executarà els següents ballets populars: «Ballet de Deu», Ripollés; «La Patum», Berga; «Ballet de Folgaroles», Folgaroles; i acabarà la festa del matí amb les següents sardanes: «Montanyenca», Morera i «La Pubilla Empordanesa», Serra (J.).

En Ramón Miralles permetrà visitar, de onze a una del matí, la cambra on va morir l'immortal cantor de «L'Atlàntida» i «Canigó».

Tarde.—A les 4.—A la «Plaça de Dalt», de Vallvidrera, hi tindrà lloc l'acostumada festa en honor als mestres compositors de sardanes, executant-se les següents, totes elles inè-

dites: «Cap a l'Aplec», J. Lleonsí; «Princeseta bruna», F. d'A. Font i «Serenada», E. Morera.

Com cada any, es ballarà la ja tradicional «Sardana de les garlandes», havent escullit enguany la nova sardana «Cant d'amor», del malaguanyat mestre N'Albert Cotó, que serà dedicada preferentment als guanyadors de les tres artístiques garlandes de flors artificials i esplèndides llaçades pintades per *Fe d' Afeme*, que's sortejaran.

El llorejat «Orfeo de Sans», que dirigeix el mestre En Manuel Bosser i del que n'és professora Na Jacinta Torres, cantarà les següents cançons d'aires populars:

«Pels camps», Medelsshon; «El mestre», Pecanins; «Els tres tambors», Lambert; «L'hereu Riera», Cumellas-Ribó; «Sota de l'Olm», Morera; i acabaràn les festes camperoles de l'Aplec les sardanes: «Incògnita», Josep Serra; «Foc-follet», F. Pujol; i «Devallant de l'Aplec», Miquel Serra.

Nit.—En el teatre del Bosc s'hi celebrarà una lluida vetllada, representant-se la colossal tragedia de N'Angel Guimerà «L'ànima morta», posada amb escena amb tota magnificència i dirigida per en Victorià Johannus.

Abans de començar l'obra, durant els entre-actes i a l'acabar la representació, la notable cobla «La Principal» de Perelada, la mateixa que haurà executat el programa del matí i tarde, tocarà les següents sardanes:

«Desde'l cim» (estrena), Vidal Roda; «La plana», F. d'A. Font; «La Baldirona», (estrena), E. Morera; «Rafela» (estrena), J. Quintana, i «Primavera», Francesc Pujol.

Les companyies de tramvies han establert serveis extraordinaris per a traslladar amb les majors comoditats possibles a l'immensa generació que, com cada any, assisteixi a la festa.

Quasi totes les entitats catalanistes de Barcelona i de fóra, en tots sos matifos i variants, faràn acte de presència a l'Aplec.

La Comissió Organitzadora de l'Aplec de la Sardana, està permanentment constituïda en el domicili del seu secretari senyor Sanxo Farrarons, Portaferriça, 21, primer, aon se donaràn tota mena de detalls.

NOVES

Fem avinent als col·leccionadors de RENAIXEMENT que feren enquadrar els volums corresponents a l'any 1913, per mediació nostra, que poden passar a recullir-los en aquesta Redacció, de 9 a 11 de la vetlla, tots els dies feiners.

* * *

En commemoració del Corpus de Sang es prepara per al dia de Corpus una vetllada patriòtica al teatre Espanyol que promet resultar brillant i digne de la nostra Festa Nacional.

* * *

Juventut Catalanista de Barcelona. — Aquesta entitat assistirà a la festa anyal de l'Aplec de la Sardana portant-hi la seva bandera i repartint en ell, fulles de propaganda catalanista, que per dita festa han sigut editades.

Ademés projecta per al dia 14 d'aquest mes la celebració de l'acte que anyalment dedica a la memòria de l'immortal poeta Verdaguier, amb motiu de l'aniversari de la seva mort que s'escau als voltants del susdit dia i que enguany, com l'anterior, tindrà lloc en el Cementir Nou, prop de la tomba aon reposen les despulles de l'estimadíssim Mossèn Cinto.

La passada setmana es constituí en el si d'aquesta «Juventut» el Comitè de Premsa, que tindrà per objecte el seleccionar l'element intel·lectual de la nostra joventut catalanista, encarregant-se de la direcció de la mateixa l'il·lustrat jove i estimat amic, l'August M.ª Argimón i Recoder.

* * *

Demà passat dissabte se rependrà, al Centre Autonomista de Dependents del C. i de l'I., la tanda de conferències que amb el tema general de «Resum històric del renaixement patriòtic de Catalunya» ve donant-hi el president de la Secció de Propaganda Autonomista, N'Antoni Roca i Codina.

En aquesta conferència, quinta de la serie, començarà el tercer i últim període en que estan dividides, o sigui «Acció Política, del 1898 al 1914», el qual acabarà en una nova conferència, qual celebració anunciarem oportunament.

* * *

L'Associació Catalanista «En Rafel de Casanova» de Manlleu, vol com cada any, dedicar un pietós record al excels cantor, Mossèn Jacinto Ver-

daguer, celebrant enguany en el dotzè aniversari de la seva mort, una vetllada literària, que tindrà lloc el dia 28 d'aquet mes.

Amb aquest fi, fa una *Crida* a tots els poetes i prosistes de la terra que serveixen bon record al Geni de la nostra Patria el mai prou plorat Mossèn Cinto, per a que fassin l'ofrena de enviar algun treball inèdit per a ésser llegit en aquesta vetllada, que cada any aconsegueix grossa importància.

Tots els que vulguin cooperar-hi amb alguna composició, deuen fer-ne l'envió vuit dies abans de l'assenyalat per a la vetllada, a fi de detallar-los en el programa que s'imprimirà i dirigir-los a l'adreça del President de Cultura i Propaganda En Lluís Coll i Espadaler, Vora del Ter, 21, Manlleu.

* * *

La important casa editorial Enrich i Companyia, anuncia la publicació, en una edició de luxe del famosíssim còdic català de les costums marítimes de Barcelona, universalment conegudes per «Llibre del Consolat de Mar», ara de nou publicades en sa forma original, il·lustrades amb nombroses notícies bibliogràfiques, històriques i lingüístiques, i amb un apèndix de notes inèdites relatives a la història del Consolat de la Llotja de Barcelona, per l'E. Moliné i Brasés.

CORRESPONDENCIA

ADMINISTRACIÓ:

M. B., Santiago de Cuba. — Rebuda la vostra que es de tota conformitat. Vos escriuré amplemment.

R. S. i B., Capçanes. — Abonat envió i complert encàrrec.

J. B., Manresa. — Complertament d'acord amb la vostra liquidació; novament mercès.

♦♦ RENAIXEMENT ♦♦

REDACCIÓ: Caçador, 4, 1.er

ADMINISTRACIÓ: Canuda, 45

Preus de subscripció: 2 ptes. trimestre